

ZAKŁAD PROJEKTOWO-BUDOWLANY
PRACOWNIA PROJEKTOWO-STUDIALNA
EKO-PLAN
ul. Braci Wieniawskich 1/244
20-844 Lublin

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
USTALEŃ ZMIAN PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY WÓŁKA

Kierownik Pracowni:
mgr inż. Marek Kozłowski

Autor opracowania:
mgr Joanna Czopek

Lublin 2011

1. WPROWADZENIE	2
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU – JEGO CELE I POWIAZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI	2
3. METODY STOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	3
4. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU	4
5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	4
6. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH JEGO ZMIAN PRZY BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	4
7. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ DOKUMENTU	11
8. OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SKUTKÓW REALIZACJI DOKUMENTU DLA ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW CHRONIONYCH	11
9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA KRAJOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO UWZGLĘDNIONE W OPRACOWYWANYM DOKUMENCIE	14
10. OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY	14
11. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH WYNIKAĆ Z REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY PLANU	19
12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	20
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	20
14. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW	24

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem oceny prognostycznej są ustalenia zmian planu zagospodarowania przestrzennego terenu zlokalizowanego w gminie Wólka (obręb Bystrzyca) leżącej na północny-wschód od Lublina (powiat lubelski, województwo lubelskie). **Przedmiotowa zmiana polega na faktycznym odzwierciedleniu przebiegu drogi na gruncie, a nie jak było to ujęte w dotychczasowym obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W obecnie obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka teren ten też pełni już funkcje zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.**

Podstawę prawną Prognozy oddziaływania na środowisko stanowi:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami);

Celem Prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, które mogą być spowodowane realizacją zalecanych lub dopuszczonych przez plan możliwości zagospodarowania terenu. Prognozę wraz ze Planem poddaje się otwartej dyskusji w toku formalno-prawnym poprzez procedurę opiniowania, uzgadniania oraz wyłożenia tych dokumentów do wglądu publicznego.

Dokumentami, w powiązaniu z którymi została sporządzona Prognoza były głównie:

- Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka - Lublin 2011;
- Uzgodnienie zakresu Prognozy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo: WOOŚ.411.51.2011.AM);
- Uzgodnienie zakresu Prognozy z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lublinie (pismo: NZ- NZ-700/33/11);
- Ekofizjografia Gminy Wólka, Sempliński P., 2007;
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wólka na lata 2004-2007 wraz z Planem Gospodarki Odpadami – Lublin, 2004;
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Lubelskiego – Lublin 2004;
- Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Lubelskiego – Lublin 2004;
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008.

Wymienione dokumenty zostały przeanalizowane pod kątem stopnia aktualności danych w nich zawartych oraz możliwości wykorzystania ich przy sporządzaniu przedmiotowego opracowania i stwierdzono, że dane w nich zawarte są aktualne na dzień przystąpienia do opracowania.

Ileokroć w niniejszym dokumencie jest mowa o 'Planie', rozumie się przez to projekt zmian planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka i analogicznie przez określenie 'Prognoza' rozumie się Prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń zmian planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU – JEGO CELE I POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI

Plan określa:

- przeznaczenia terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania (też szczególne warunki zagospodarowania terenów);
- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej;
- wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznej;
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu w tym linie zabudowy, gabaryty obiektów i wskaźniki intensywności zabudowy;
- sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

Plan sporządzony został w powiązaniu przede wszystkim z:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka – Wólka 2011;
- Ekofizjografia Gminy Wólka, Sempliński P.- Lublin 2007;
- Strategią rozwoju gminy Wólka na lata 2007-2020 - Wólka 2007;
- Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego (ze zmianami) – Lublin 2002.

Plan ustala:

- **MN** - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- istniejąca linia elektroenergetyczna SN 15kV;
- projektowana linia średniego napięcia ze stacjami transformatorowymi;
- zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych 'A';
- Ekologiczny System Obszarów Chronionych;
- **KW** – droga wewnętrzna;
- **KDP (Z)** – droga powiatowa w klasie technicznej 'Z';
- **KDG** - droga gminna.

Zapisy projektu Planu są poprawne w kwestii ochrony szeroko rozumianego środowiska (m.in. gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, stref ochronnych ujęć wód) zarówno w kwestii ustaleń jak i granic obszarów funkcyjnych.

3. METODY STOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy sporządzeniu Prognozy wykorzystano metody opisowe, analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska oraz identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku, na podstawie których wyciągnięto określone wnioski. Prace prognostyczne polegały na przeprowadzeniu studiów dokumentów charakteryzujących strukturę przyrodniczą terenu (stan istniejący i dotychczasowe przekształcenia środowiska) oraz analizy istniejących i projektowanych inwestycji w obszarze Planu i jego sąsiedztwie, mających na celu identyfikację ewentualnych problemów i konfliktów oraz ocenę proponowanych rozwiązań i tendencje dalszych procesów w kontekście obecnego zagospodarowania obszaru. Zakres prac nad Prognozą został dostosowany do charakteru Planu oraz skali i stopnia szczegółowości jego zapisów. Celem ułatwienia oceny jak i prezentacji wyników oddziaływań poszczególnych funkcji terenu na środowisko było wykorzystanie uproszczonej i dostosowanej do potrzeb tegoż dokumentu analizy macierzowej. Ze względu na dość powszechną ogólność zapisów Planu (nie zawierającego konkretnych rozwiązań np. technicznych i

technologicznych realizacji poszczególnych funkcji) brak tu jest informacji o charakterze ilościowym, a Prognoza ma charakter jedynie jakościowy.

4. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie reguluje metod analizy zapisów Planu. Instrumentem badania jakości środowiska jest monitoring, zapisany w innych aktach prawnych. Jego zakres i częstotliwość pomiarów wynika z charakteru inwestycji dopuszczonych w Planie.

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wpływ ustaleń tego projektu na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych i komponentów środowiska, dotrzymywaniu standardów jego jakości, występowania obszarów przekroczeń, występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w Raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji, ale źródłami danych w tym zakresie mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia) czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego.

Za najistotniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, należy uznać monitorowanie obejmujące:

- prowadzone w cyklu rocznym (w okresie sezonu grzewczego) pomiary emisji niskiej w sąsiedztwie większych skupisk terenów mieszkaniowych;
- inwentaryzacje najcenniejszych gatunków i siedlisk w obrębie ESOCH i nasadzeń zieleni ozdobnej (raz na 5 lat);
- pomiary hałasu w obrębie KDP (minimum raz w porze letniej).

5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja zapisów omawianej zmiany Planu **nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko** z uwagi na:

- położenie terenów gminy w znacznej odległości od granic państwa (odległość miejscowości gminnej od wschodniej granicy kraju wynosi około 70 km);
- niewielką łączną powierzchnię terenów objętych faktyczną zmianą Planu ;
- brak lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko na dużą skalę.

6. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH JEGO ZMIAN PRZY BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Położenie i aktualne zagospodarowanie terenu

Gmina Wólka położona jest w centralnej części województwa lubelskiego, na terenie powiatu lubelskiego (graniczy z gminą miejską Lublin). Jej powierzchnia wynosi 7.265 ha. Przedmiotowy Plan zlokalizowany jest w obrębie Bystrzycy.

Pod względem fizjograficznym rozciąga się ona na obszarze 2 rozdzielonych doliną Bystrzycy mezoregionów Wyżyny Lubelskiej: Płaskowyżu Nałęczowskiego i Płaskowyżu Świdnickiego.

Struktura użytkowania gruntów na obszarze gminy przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 6.911 ha (81,25%);
- grunty leśne – 1.009 ha (13,97%), w tym 360 ha lasów prywatnych;
- grunty zurbanizowane – 251 ha (3,45%), w tym drogi 182 ha;
- wody powierzchniowe – 36 ha (0,49%);
- nieużytki – 33 ha (0,45%);
- tereny różne – 35 ha (0,48%).

Budowa geologiczna

Na omawianym obszarze występują osady wszystkich formacji geologicznych, poczynając od krystalicznego podłoża prekambryjskiego, na utworach czwartorzędowych kończąc, z tym że utwory przedmezozoiczne nie mają odzwierciedlenia w krajobrazie gminy i nie warunkują sposobu zagospodarowania przestrzennego obszaru, dlatego też zrezygnowano z ich charakterystyki).

W mezozoiku zasadnicze znaczenie mają skały jury i kredy, a zwłaszcza skały górnej kredy, stanowiące warstwę stropową mezozoiku. Zalegają one potężną serią o miąższości około 900 m, z czego 250 – 300 m przypada na mastrycht. Wykształcone są jako opoki z wkładkami wapieni, margli i gez. Rzadziej występuje kreda piszcząca. Powierzchnia stropowa mezozoiku jest silnie zerodowana, a skały górnej kredy odsłaniają się w dolinie Bystrzycy.

Kenozoik reprezentowany jest przez utwory trzecio i czwartorzędowe. W obrębie Wyżyny Lubelskiej utwory trzeciorzędowe są silnie zerodowane i występują jedynie w postaci odizolowanych płatów. Serię osadów trzeciorzędowych budują paleoceńskie gezy z soczewkami wapieni (tzw. seria siwaka), na których zalegają eoceńskie iły i mułki oraz oligoceńskie piaski i mułki z glaukonitem. Niewielkie płaty trzeciorzędu występują wzdłuż drogi do Łecznej (Wólka, Długie, Łuszczów) oraz znacznie większe powierzchnie na południe od miejscowości Biskupie. Są to płytko zalegające pod powierzchnią gezy z przewarstwieniami i soczewkami wapieni.

Na górnej kredzie zalegają plejstocieńskie osady czwartorzędowe. Po prawej stronie doliny Bystrzycy reprezentowane są przez mułki piaszczyste i piaski pyłowate lessopodobne (na marglach, opokach i gezach kredy górnej). Lewobrzeżną część gminy w granicach Płaskowyżu Nałęczowskiego budują głębokie lessy z okresu ostatniego zlodowacenia. Miąższość pokrywy lessowej waha się w granicach kilkunastu metrów.

Holocieńskie utwory, występują w dnach dolin Bystrzycy, Ciemięgi i potoku spod Świdnika, a także w dnach suchych dolin w obszarze lessowym. W dnie doliny Bystrzycy, do Sobianowic, przeważają torfy przejściowe oraz piaski i gliny aluwialne facji powodziowej dolin rzecznych (mady). Natomiast od Sobianowic w dnie doliny Bystrzycy i w dnie doliny Ciemięgi zdecydowanie dominują piaski i gliny aluwialne. W dnach suchych dolin zalegają piaski i pyły deluwialne.

Oceniając warunki podłoża budowlanego terenu Planu dla potrzeb urbanistycznych można przyjąć, iż jest ono korzystne dla wszelkich inwestycji.

Rzeźba terenu

Morfologia powierzchni terenu jest odzwierciedleniem, głównie czwartorzędowej, przypowierzchniowej budowy geologicznej. Prawobrzeżna część

gminy, należąca do Równiny Łuszczowskiej (zwanej również Płaskowyżem Świdnickim) wyróżnia się płaskością terenu, a tym samym i małym zróżnicowaniem hipsometrycznym. Spadki terenu nie przekraczają 5% i tylko lokalnie mogą być większe. Deniwelacje terenu sięgają kilkunastu metrów.

Inny typ rzeźby i krajobrazu występuje w zachodniej lessowej części gminy. Charakteryzuje się ona urozmaiconą rzeźbą lessową z licznymi suchymi dolinami rozcinającymi płaskowyż lessowy i uchodzącymi do dolin Bystrzycy i Ciemięgi. Młode rozcięcia erozyjne (wąwozy) występują sporadycznie i tylko w rejonie Pliszczyna i Sobianowic. Deniwelacje terenu w części lessowej zamykają się granicach 40 – 50 m. Zbocza dolin, zwłaszcza lewe zbocze doliny Bystrzycy i zbocza doliny Ciemięgi są strome i osiągają nawet kilkadziesiąt stopni. Ośią gminy jest dolina Bystrzycy po przebiegu z południowego zachodu w kierunku północno-wschodnim. Dolina ma asymetryczne zbocza: wysokie i strome lewe oraz niższe i bardziej płaskie prawe. Szerokość współczesnego dna doliny Bystrzycy wynosi od 500 do około 1000 m.

Plan zlokalizowany jest na równinie.

Gleby

Warstwa glebowa gminy jest słabo zróżnicowana. Pod względem typologicznym niemal na całym obszarze gminy występują gleby płowe w kompleksie z brunatnymi, wytworzone z lessów po zachodniej stronie Bystrzycy oraz wytworzone z utworów lessowatych na pozostałej, wschodniej części gminy. Utwory lessowate występują na glinach i glinach silnie spiaszczonych (rejon Łuszczowa) podścielonych gezami lub marglami kredowymi. W gminie zdecydowanie przeważają dwa pierwsze kompleksy przydatności rolniczej gleb (kompleks pszenno-butyński bardzo dobry i kompleks pszenno-butyński dobry), zajmując łącznie niemal 3000 ha, co stanowi prawie 52% wszystkich gruntów ornych. Ich występowanie pokrywa się z zasięgiem gleb najwyższych klas bonitacyjnych. Drugie miejsce, pod względem powierzchni, zajmują kompleksy żytne (4 żytne bardzo dobre, 5 żytne dobre i 6 żytne słabe). Zajmują one około 2050 ha i mają udział w ogólnym areale gruntów ornych na poziomie 35%. Gleby lessowe, występujące w zachodniej części gminy, są bardzo podatne na erozję. Największe zagrożenia występują na zboczach dolin rzecznych Bystrzycy i Ciemięgi. Na omawianym terenie występuje również zagrożenie erozją wąwozową (Bystrzyca – okolice Planu).

Pod względem bonitacyjnym przeważa klasa III a i b, zajmując powierzchnię około 2850 ha, co stanowi niemal 50% gruntów ornych. Grunty klasy III przeważają w zachodniej, lessowej części gminy. Duży udział mają gleby klasy IV a i b zajmując łącznie 1256 ha, co stanowi prawie 22% wszystkich gruntów ornych.

Badania gleb lat ubiegłych, prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 09. 09. 2002r. w sprawie standardów jakości ziemi, poza podwyższonymi wartościami fenoli, w przypadku części gleb zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych. W 2010 r. WIOŚ nie prowadził badań gleb na terenie tej gminy.

Surowce mineralne

Zasoby surowcowe na obszarze gminy, związane są z utworami powierzchniowymi, przypowierzchniowymi i głębokimi strukturami geologicznymi (surowce energetyczne). Pod względem genetycznym są to: piaski i żwiry lodowcowe, wodnolodowcowe, rzeczno-peryglacjalne i rzeczne plejstoceny. Największą miąższość osiągają w obrębie i bliskim sąsiedztwie doliny Bystrzycy. Piaski odsłaniają się w skarpie wąwozu w miejscowości Bystrzyca. W przeszłości były eksploatowane do budowy drogi. Piaski i żwiry rzeczne budują taras nadzalewowy doliny Bystrzycy, po prawej stronie rzeki w rejonie Łuszczowa. Pomimo niskich parametrów jakościowych były one eksploatowane w kilku punktach.

Udokumentowane złoża piasku znajdują się w Łuszczowie I, działka nr 50/1. Złoże jest nieeksploatowane i zdewastowane.

Piaski rzeczne na powierzchni odsłaniają się jedynie w dnie doliny Bystrzycy, gdzie budują fragmenty wyższego tarasu zalewowego. Ze względu na zawodnienie (zalegają poniżej poziomu wód gruntowych) nie są eksploatowane.

Piaski pyłowate lessopodobne oraz piaski i pyły deluwialne pokrywają niemal całą powierzchnię gminy. Charakteryzują się niską jakością i małą miąższością. W obrębie tych utworów udokumentowano trzy złoża. Są one wyeksploatowane. Piaski te mogą być eksploatowane na innych terenach jedynie dla potrzeb lokalnych.

Lessowa część gminy, leżąca w obrębie Płaskowyżu Nałęczowskiego, stanowi zaplecze surowcowe dla przemysłu ceramiki budowlanej. Jedynym punktem eksploatacji lessów do produkcji cegły palonej jest cegielnia Rudnik.

Skały węglanowe, głównie margle i opoki górnego mastrychtu oraz paleoceńskie gezy, występują na powierzchni lub pod niewielkim nadkładem. Margle i opoki były eksploatowane dla celów budowlanych w rejonie Łuszczowa. Skały węglanowe na terenie gminy Wólka nie są obecnie eksploatowane.

Do surowców energetycznych, związanych z głębokimi strukturami geologicznymi należą: węgiel, ropa naftowa i gaz ziemny. Surowce te występują w starych strukturach paleozoicznych (struktura Świdnika i Ciecierzyna). Z surowców energetycznych gospodarcze znaczenie ma jedynie gaz ziemny, eksploatowany ze złoża „Ciecierzyn”. Nawiercone złoża ropy naftowej już zostały wyeksploatowane. Również węgiel kamienny, z uwagi na głębokość zalegania i miąższość sumaryczną złóż, nie jest przedmiotem zainteresowania gospodarczego. Dla eksploatacji złoża gazu utworzony został obszar górniczy „Ciecierzyn”, w którego zasięg wchodzi zachodnie rejony gminy wchodzą w granice obszaru górniczego.

Wody powierzchniowe i podziemne

Główną rzeką w gminie jest Bystrzyca, do której uchodzi Ciemięga i nieliczne ciekі bezimienne. Niemal cały obszar gminy, za wyjątkiem niewielkiego fragmentu wschodniej części Lasu Szpitalnego, leży w zlewni Bystrzycy. Rzeką ma przebieg SW – NE. Jej średni przepływ mierzony na przekroju hydrometrycznym w Sobianowicach 4,73 m³/s, co w skali roku daje wartość ponad 40 mln m³ wody. Bystrzyca, płynąc płaską doliną, wytworzyła liczne meandry i zakola. Poza tym, na obszarze gminy występują jeszcze dwa niewielkie ciekі wodne, o zmiennych stanach wód (Potok spod Świdnika Dużego i mała struga wodna, płynąca przez Turkę). Obszary podmokłe, występują w dnach dolin rzecznych Bystrzycy i Ciemięgi oraz małych strug wodnych.

Rzeką Bystrzyca jest silnie zanieczyszczona. Również koryto rzeki jest zanieczyszczone osadami metali ciężkich osadzających się tam od dziesiątków lat po rzucie wód pościekowych z oczyszczalni w Lublinie (najpierw przy ul. Zawilcowej, a obecnie na Hajdowie). W 2009r wody rzeki Bystrzyca w najbliższym punkcie pomiarowo-kontrolnym prowadziła wody o umiarkowanym stanie ekologicznym (ale na mapie Raportu rzeki gminy oznaczone są jako ‘wody zagrożone’) – przekroczone zostały wartości zawiesiny ogólnej, BZT₅, azotu amonowego, azotynów i fosforu ogólnego dla ryb łososiowatych i karpiniowatych, co daje ogólną ocenę mówiącą o nieprzydatności tych wód. Ciemięga wg. badań WIOŚ.

Na obszarze gminy istniało, na początku lat 80-tych minionego wieku, ponad 20 źródeł. Występowały one w Turce, Łuszczowie, Sobianowicach i Pliszczynie. Najbardziej wydajne znajdowały się jednak w dolinie Ciemięgi. W ostatnim piętnastolecu wydajność źródeł zmniejszyła się o połowę, niektóre zamieniły się w wysięki lub źródła okresowe, a kilka zanikło.

Gmina Wólka, tak jak i niemal cała Wyżyna Lubelska, leży w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 406. Na obszarze gminy Wólka występuje jeden podstawowy poziom wodonośny, związany z węglanowymi utworami kredy górnej i kredy paleocenu. Są to wody szczelinowo-warstwowe, krążące w silnie

spękanych skałach wieku kredowego. Korzystnym warunkom dla zasilania wód podziemnych sprzyjają wykształcenia litologiczne skał, małe miąższości czwartorzędu i niewielkie spadki terenu, zwłaszcza we wschodnich rejonach gminy. Wody w utworach czwartorzędowych, występują w dolinach rzecznych Bystrzycy i Ciemięgi. Mają charakter wód odnawialnych, a warstwą wodonośną jest głównie piasek lub ił. Poziom wód gruntowych w dnach dolin rzecznych, waha się w granicach od 0 do 1 m ppt i jest okresowo zmienny (wiosenne roztopy, deszcze nawalne, długotrwała susza). W strefach oddalonych od dolin rzecznych, miąższość bezwodnego czwartorzędu może przekraczać 20 m.

Jakość wód podziemnych w badanych w najbliższej zlokalizowanych źródłach (Raport WIOŚ za 2009r.) na tle jednolitych części wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych wykazywała zarówno II, jak i V klasę czystości.

Warunki klimatyczne i stan powietrza

Wg. Zinkiewiczów gmina Wólka leży w Lubelsko-Chełmskiej Dzielnicie Klimatycznej. Decydującą rolę w kształtowaniu pogody na tym obszarze odgrywają przeważające adwekcyjne masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. W ogólnej cyrkulacji stanowią około 90% wszystkich mas powietrza napływających nad omawiany teren. Powietrze polarno-morskie latem przynosi ochłodzenie, zimą zaś ocieplenie, natomiast powietrze polarno-kontynentalne w zimie przynosi znaczne spadki temperatury, a w lecie upały. Masy powietrza arktycznego i zwrotnikowego napływają sporadycznie i są przeważnie przetransformowane. Obszar Lubelszczyzny leży więc w strefie ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego z dominacją cyrkulacji polarno-morskiej (64% ogólnej frekwencji). Konsekwencją takiego położenia jest duża zmienność stanów pogody. Największy wpływ mają tu fronty atmosferyczne. Średnio w roku przemieniają się one 134 razy. Oznacza to, iż średnio co trzeci dzień jest dniem zmiany pogody pod wpływem przemieszczania się frontów. Cyrkulacja atmosferyczna (napływające masy powietrza) sterowana jest głównie układami barycznymi (niż islandzki, wyż syberyjski i wyż azorski). Warunkują one również kierunki i prędkość wiatrów z sektora zachodniego (SW, W i NW). Łącznie około 40% częstości. Najrzadziej notuje się wiatry z kierunku północnego i północno-wschodniego. Średnia prędkość wiatru wynosi 2,6 m/s. Stosunki termiczne są kształtowane głównie czynnikiem solarnym, przy znacznym udziale, zwłaszcza w chłodnej porze roku, adwekcji mas powietrza.

Średnia roczna temperatura powietrza w latach 1951 – 1995 wyniosła 8,1°C. Okres wegetacyjny trwa 210-220 dni w roku. Nasilenieprzymrozówwiosennych przypada na koniec kwietnia i początek maja. Średnia roczna suma opadów waha się w granicach 560 mm. Najbardziej suchym miesiącem w roku jest marzec. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi średnio 80 dni. Roczne maksimum usłonecznienia występuje w czerwcu, około 220 godzin, minimum w grudniu około 31 godzin. Średnio w roku, występuje około 50 dni z mgłą. Wilgotność powietrza, z uwagi na obecność łąk, pastwisk i terenów podmokłych, jest średnio wyższa o około 5% i osiąga wartość około 80%.

Teren Planu odznacza się typowym dla gminy klimatem – nie zaznacza się tu odmian topoklimatycznych.

WIOŚ w roku 2009 zakwalifikował strefę lubelsko-puławską do klasy A (dla ochrony zdrowia i roślin jako głównego celu), ale dla Aglomeracji Lubelskiej wartości jnp.PM10, były przekroczone, co kwalifikowało ją do klasy C.

Rośliny

Florę gminy reprezentują: lasy, roślinność pól uprawnych, roślinność zaroślowa łąkowa i szuwarowa w dnach dolin rzecznych, różne formy roślinności ozdobnej, towarzyszące dawnej zabudowie dworskiej i mieszkaniowej, a także drzewa przydrożne.

Dwudzielnosc gminy ma swoje odzwierciedlenie również w szacie roślinnej. Część zachodnia lessowa to obszar roślinności potencjalnej zwanej łądem, a pozostały obszar gminy to bory świeże i mieszane. Współcześnie istniejąca roślinność znacznie jednak odbiega od roślinności potencjalnej. W gminie, w części lessowej, bardzo cenne są zbiorowiska roślinności kserotermicznej, występujące na zboczach dolin Bystrzycy i Ciemięgi. Na obszarze gminy stwierdzono występowanie 18 chronionych i rzadkich roślin naczyniowych oraz jeden gatunek grzyba, objętego ścisłą ochroną prawną, w tym 9 taksonów jest objętych ochroną ścisłą, 8 – częściową. Za najcenniejsze uznaje się kosaćca bezlistnego, wiśnię karłowatą oraz miłkę wiosenną.

Gatunki objęte ochroną ścisłą:

- Wiśnia karłowata – kilkadziesiąt okazów występuje w rejonach: Zawadów-Łysa Góra; Sobianowice – zbocza doliny;
- Barwinek pospolity – występuje pospolicie w rejonie Wąwozu Poprzeczne Doły;
- Pluskwica europejska – kilka okazów w rejonie Wąwozu Poprzeczne Doły;
- Parzydło leśne – kilkadziesiąt okazów w rejonie Wąwozu Poprzeczne Doły i między Łysakowem; a Zawadowem;
- Miłek wiosenny – licznie spotykany w rejonie Rudnika na zboczu kserotermicznym;
- Naparstnica zwyczajna – kilkanaście okazów w lasach państwowych na siedlisku łąkowym;
- Lilia złotogłów – kilka okazów w lasach na północ od Świdnika (Las Szpitalny);
- Kosaciec bezlistny – kilka okazów w rejonie Łysej Góry;
- Sromotnik bezwstydnny – licznie występuje w Wąwozie Poprzeczne Doły i w Lesie Szpitalnym.

Gatunki objęte ochroną częściową:

- Kruszyna pospolita – występuje licznie w lasach na terenie gminy;
- Kalina koralowa – jest częsta w lasach i zaroślach;
- Kopytnik pospolity – jest częsty w lasach łąkowych;
- Pierwiosnka lekarska – kilkanaście okazów w Wąwozie Poprzeczne Doły;
- Marzanka wonna – jest częsta w lasach;
- Centuria pospolita – kilkanaście okazów w okolicach Sobianowic; Pliszczyna i Łysakowa; a także w rejonie Bystrzycy – Uroczysko Dunaj;
- Kocanki piaskowe – kilkadziesiąt okazów w okolicach Pliszczyna; Sobianowic i Łysej Góry;
- Konwalia majowa – licznie w Lesie Szpitalnym.

Gatunki lokalnie rzadkie:

- Paprotnik kolczysty – kilkanaście kęp w rejonie Wąwozu Poprzeczne Doły;
- Paprotnica krucha – występuje licznie w rejonie Pliszczyna w wąwozie lessowym.

Gatunkami specjalnej troski, ze względu iż gatunek został uznany za narażony na wyginiecie, są: kosaciec bezlistny i miłek wiosenny.

Lasy, na terenie gminy, zajmują nieco ponad 900 ha, co stanowi 12,5% powierzchni gminy. Z tego ponad 60% to lasy państwowe i około 40% to lasy prywatne. Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Świdnik, Obręb Świdnik. Lasy prywatne występują w rozproszeniu po całym obszarze gminy. Lesistość gminy jest bardzo mała i znacznie odbiega od średniej lesistości województwa lubelskiego, wynoszącej ponad 28%. W lasach państwowych gatunkami dominującymi są: dąb – 46,5% i sosna 42%. Wśród pozostałych gatunków znaczący udział ma brzoza – 5,2%, olcha – 2,4% i grab – 1,3%. Udział pozostałych gatunków nie przekracza 1%. Podobna sytuacja występuje w lasach prywatnych, gdzie zdecydowanie dominuje sosna – 58% i dąb – 35%. Udział brzozy wynosi 4%, a grabu 1%. Lasy występują głównie w południowo-wschodniej części gminy z dużym, zwartym kompleksem lasów państwowych (Las Szpitalny), z którym od strony północno-wschodniej łączy się spory kompleks lasów prywatnych. W gminie dominują lasy na siedlisku lasu

świeżego (Lśw) i las mieszany świeży (LMśw). Niewielkie fragmenty lasów grądowych zachowały się w wąwozach lessowych w rejonie Pliszczyna i Sobianowic. Natomiast w dolinie Bystrzycy, koło miejscowości Turka, zachowały się niewielkie fragmenty olsów i łęgów. Gatunkiem panującym jest olsza czarna. Na obszarze gminy wyznaczone zostały lasy ochronne (masowego wypoczynku), obejmujące oddziały 46 – 70 lasów państwowych. Lasy ochronne są to obszary leśne, których głównym zadaniem jest zachowanie nie zmienionych stosunków glebowych, klimatycznych, wodnych, a także estetyczno-krajobrazowych. Wyznaczone lasy ochronne należą do grupy lasów masowego wypoczynku o rozrzedzonym ruchu turystycznym.

Szata roślinna obszaru Planu zaliczana jest do seminaturalnej, z dominacją gatunków synantropijnych.

Zwierzęta

Najistotniejsze gatunki zwierząt w gminie Wólka, związane są ze środowiskiem wodnym (dnami dolin Bystrzycy i Ciemięgi oraz zbiornikami wodnymi) oraz lasami. Miejscem nagromadzenia najrzadszych gatunków jest dolina Bystrzycy z dawnymi lagunami osadów pościekowych z oczyszczalni ścieków na Hajdowie. Występuje tu, między innymi, derkacz i kilka cennych gatunków siewkowców. Ponadto, na obrzeżach doliny spotyka się: pustułkę, dzięcioła zielonego, jarzębatkę, pełzacza ogrodowego i remiza. W rejonie byłych składowisk osadów pościekowych, odnotowano stanowiska błotniaka stawowego, perkozów i mewy śmieszki. Skarpy wyrobisk poeksploatacyjnych piasku zamieszkuje jaskółka brzegówka.

Inwentaryzacja przyrodnicza, wykonana przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska w 1999r. stwierdziła występowanie 23 gatunków prawnie chronionych, a wśród nich 12 gniazdujących. Do gatunków chronionych, występujących w gminie, zalicza się: perkozek, perkoz rdzawoszyi, bocian biały, cyranka, błotniak stawowy, pustulka, derkacz zielony, dzięcioł białoszyi, brzegówka, kłaskawka, białorzytka, trzcinia, jarzębatka, remiz, pełzacz ogrodowy, ortolan.

Pośród zwierzyny łownej najliczniej występują (stan na 1999r.): bażanty, kuropatwy i zające. A w dalszej kolejności: dzikie kaczki, lisy, sarny i kuny.

Do gatunków specjalnej troski należą:

- Derkacz – jest najrzadszym gatunkiem, występującym w dolinie Bystrzycy i w całej gminie. Jest to gatunek zagrożony w całej Europie.
- Bocian biały – kilka jego gniazd znajduje się wzdłuż doliny Bystrzycy. Żerowiskiem bociana są łąki w dolinie Bystrzycy. Zagrożeniami dla gatunku są: kurczenie się żerowisk, niekorzystne warunki atmosferyczne w czasie przebywania młodych na gnieździe i inne.

Fauna na obszarze gminy jest dość urozmaicona, pomimo iż lista zwierząt uznawanych za rzadkie jest dość skromna i charakteryzuje się cechami typowymi dla środowisk zurbanizowanych (w bezpośrednim sąsiedztwie Lublin i Świdnik). Cechą charakterystyczną jest mała liczba gatunków uznawanych w Polsce i Europie za rzadkie, cenne i zagrożone.

Elementy przyrodniczego systemu gminy (PSG)

Na PSG składają się:

- dolina Bystrzycy. Jej podwójna funkcja jako regionalnego korytarza ekologicznego, wiążącego obszary chronione nizinnej części województwa z obszarami chronionymi Wyżyny Lubelskiej i jako ekologiczna oś gminy o cechach łąkowo-rzecznej strefy ekologicznej, dowodzi wyjątkowego znaczenia tej doliny w strukturze ekologicznej gminy.
- lokalne korytarze ekologiczne, których rolę pełnią równoleżnikowe obniżenia dolinne, wiążące doliny Bystrzycy z lasami świdnickimi i krzesimowskimi, przy czym ekologicznie aktywniejszy jest ciąg równoleżnikowych obniżen między Wólką a Mełgwią, pomimo, że w granicach gminy znajduje się tylko ujściowy,

kilkukilometrowy odcinek doliny Ciemięgi, to już obecnie wywiera ona znaczący wpływ na warunki ekologiczne gminy, w przyszłości rola ta może ulec zwiększeniu. Stanie się tak w przypadku realizacji zbiornika retencyjnego, który kształtowałby stosunki termiczno-wilgotnościowe obszarów otaczających zbiornik, zasilałby wody podziemne ujmowane w Turce oraz pomógłby w rekultywacji zdegradowanej doliny Bystrzycy.

- ciągi ekologiczne Doliny Bystrzycy i Ciemięgi, częściowo zadrzewione i zakrzewione;
- węzły ekologiczne, m.in. zbieg ciągów ekologicznych w rejonie Łysaków – Sobianowice i duże zagęszczenie biomasy (starodrzewy) w Lesie Szpitalnym. Węzły te posiadają rangę lokalną.

Południowa część Planu zlokalizowana jest w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych.

Zasoby kultury

Obiekty i obszary objęte ścisłą ochroną konserwatorską – wpisane do rejestru zabytków nieruchomych to: Zespół kościelny w Bystrzycy, Zespół pałacowo-parkowy w Bystrzycy, Zespół kościelny w Łuszczowie, Zespół dworsko – parkowy w Pliszczyńcu, Zespół dworsko – parkowy w Sobianowicach, Zespół dworski – parkowy w Świdniku Dużym, Zespół dworsko – parkowy w Turce

Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji – nie wpisane do rejestru zabytków woj. Lubelskiego są: Bystrzyca - Plebania , Jakubowice Murowane – zagroda młynarska, Łuszczów – plebania, Sobianowice – lamus, Świdnik Duży – budynek mieszkalny w zespole dworsko – parkowym, Świdnik Mały – dawna szkoła – obecnie zaadaptowana na mieszkanie, Turka – młyn wodny i ruina spichlerza młynarskiego, Wólka Lubelska – kapliczka przydrożna, Wólka – Długie – mogiła “z wojen tureckich” i Cmentarze parafialne w Bystrzycy i Łuszczowie

Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji projektowanego dokumentu

W sytuacji braku realizacji zapisów Planu przypuszczać należy, że na terenie gminy następować będzie dalsza, powolna antropopresja objawiająca się:

- Dalsze wkraczaniem gatunków synantropijnych, powolna sukcesja na terenach odłogowanych;
- przekształcaniem gleb rodzimych w kulturoziemy i urbanoziemy;
- wprowadzenie zabudowy rozproszonej w drodze decyzji administracyjnych.

7. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ DOKUMENTU

Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań (przekroczenia określonych prawem standardów jakości środowiska) wynikających z realizacji zapisów Planu , co zostało szerzej omówione w rozdz.10.

8. OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SKUTKÓW REALIZACJI DOKUMENTU DLA ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW CHRONIONYCH

W granicach Planu, z racji na jego niewielki zasięg i problematykę zmian **nie identyfikuje się istotnych problemów** ochrony środowiska. Problemami natury przyrodniczej w gminie są:

- zanieczyszczenia gleb, choć brak aktualnych badań dla terenu gminy uniemożliwia dokładną diagnozę zagrożeń. Głównym źródłem zanieczyszczeń gleb jest chemizacja rolnictwa oraz zanieczyszczenia pochodzące z transportu, występujące w obszarach bezpośrednio przyległych do tras komunikacyjnych.
- rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Poważnym źródłem zanieczyszczeń wód są nieoczyszczone ścieki bytowo-gospodarcze.
- zanieczyszczenia powietrza - na ich poziom mają wpływ zanieczyszczenia pochodzące z kotłowni lokalnych i szeregu kominów niskiej zabudowy mieszkalnej oraz z transportu. Zanieczyszczenia z przemysłu występują w niewielkim stopniu.

Południowa część Planu zlokalizowana jest w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych. Ponadto generalnie w Regionalnym Systemie Obszarów Chronionych województwa lubelskiego gmina Wólka odgrywa ważną rolę. **Z istniejących, prawnych form ochrony przyrody na obszarze gminy Wólka znajdują się:**

- wschodni fragment obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Ciemięgi” z ujściem rzeki Ciemięgi do Bystrzycy. Obszar chroniony o przebiegu równoleżnikowym ma istotne znaczenie z ekologicznego punktu widzenia, ponieważ jest ogniwem zabezpieczającym łączność przestrzenną struktur przyrodniczych pomiędzy strefą doliny Wisły z doliną Bystrzycy i poprzez nią z doliną Wieprza, stanowiącą lokalny korytarz ekologiczny. Natomiast dolina Bystrzycy, stanowiąc lokalny korytarz ekologiczny wiąże obszary chronione województwa lubelskiego, położone w południowo-wschodnich rejonach województwa (Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Krzczonowski Park Krajobrazowy) z parkami krajobrazowymi Kozłowieckim i Łęczyńskim. Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Ciemięgi” zawiera najcenniejsze walory przyrodnicze gminy, determinując sposób zagospodarowania i użytkowania terenów obowiązującymi prawnymi rygorami ochronnymi. Jak już to było wspomniane w granicach OCK znajduje się ujściowy fragment doliny Ciemięgi. Pozostała, zachodnia część obszaru chronionego krajobrazu obejmuje fragment gmin Niemce i Jastków. Całkowita powierzchnia OCK wynosi 2627 ha. Przedmiotem ochrony jest dolina Ciemięgi, stanowiąca oś hydrograficzną i krajobrazową obszaru z terenami bezpośrednio przyległymi. W rzeźbie terenu wyróżniają się, oprócz głęboko wciętego w lessowe podłoże, dna doliny, silnie rozgałęzione stromościenne wąwozy lessowe. Największe z nich osiągają około 2 km długości i kilkanaście metrów głębokości. Do najbardziej cennych walorów florystycznych należą fragmenty wilgotnych łąk i łęgów w dnie doliny Ciemięgi oraz ciepłolubne murawy, wykształcone na nasłonecznionych zboczach doliny (ekspozycja południowa) i wąwozów. OCK charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazu lessowego i nieco mniejszymi walorami faunistycznymi. Dolina Ciemięgi, z uwagi na bliskość Lublina i wysokie walory krajobrazowe, podlega dużej presji rekreacyjnej, objawiającej się dużą penetracją turystyczną i dużą presją budowlaną (budownictwo jednorodzinne i letniskowe). Na jego terenie obowiązują przepisy określone Rozporządzeniem Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Ciemięgi”.
- pomniki przyrody (13 sztuk).

Do obiektów o wysokich walorach przyrodniczych, kwalifikujących się do objęcia ochroną prawną należą:

- projektowany obszar Natura PLH060096 Bystrzyca Jakubowicka pokryty przez sześć rodzajów siedlisk z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, zagrożony ograniczaniem ekstensywnego użytkowania obszaru (zaprzestaniem koszenia oraz wypasu - postępuje sukcesja w kierunku zaroślowym i leśnym, co powoduje kurczenie się potencjalnych siedlisk dla chronionych gatunków motyli oraz roślin muraw kserotermicznych), składowania odpadów i zanieczyszczenie rzeki Bystrzycy. Obejmuje on swym zasięgiem fragment doliny Bystrzycy od niemal granic

administracyjnych Lublina, aż do miejscowości Sobianowice i jest ważną ostoją staroduba łąkowego (*Ostericum palustre*) z wysoką liczebnością, jedną z najwyższych w województwie. Ponadto obszar jest ważnym siedliskiem dla populacji czterech gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Liczebność ich populacji również należy do największych w województwie lubelskim. Na terenie obszaru znajduje się ponadto stanowisko kumaka nizinnego. Obszar ostoi pokryty jest przez sześć rodzajów siedlisk z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Największe znaczenie mają tu łąki zmiennowilgotne i niżowe łąki użytkowane ekstensywnie, będące siedliskiem staroduba łąkowego, a ponadto murawy kserotermiczne. Na terenie Bystrzycy Jakubowickiej znajdują się również niewielkie populacje chronionych gatunków roślin: miłka wiosennego (*Adonis vernalis*), kosaćca bezlistnego (*Iris aphylla*) oraz goździka pysznego (*Dianthus superbus*). Teren ostoi przedstawia ponadto wysokie wartości krajobrazowe. Otwarte przestrzenie i ekstensywne użytkowanie sprawiają, iż obszar stanowić może potencjalny obszar wypoczynkowy dla miasta Lublina. Jego granicach lokalizuje się:

- 3 pomniki przyrody, chroniące płaty murawy kserotermicznej ze stanowiskiem miłka wiosennego (*Adonis vernalis*) zlokalizowane na skarpie rzeki Bystrzycy w pobliżu wsi Łysaków.
- projektowany rezerwat przyrody "Łysa Góra" pod wsią Sobianowice o powierzchni 1,0 ha, mający na celu ochronę cennych płatów murawy kserotermicznej ze stanowiskiem kosaćca bezlistnego (*Iris aphylla*).
- projektowany rezerwat stepowo-krajobrazowy "Skarpa Jakubowicka" o pow. ok. 20 ha.
- projektowany rezerwat przyrodniczo-krajobrazowy "Derkaczowi Łąki" o pow. ok. 150 ha.

- rezerwat przyrody „Łysa Góra”. Obiekt kwalifikuje się do ochrony prawnej w celu zachowania stanowiska rzadkich gatunków kserotermicznych, w tym między innymi kosaćca syberyjskiego. Na omawianym terenie stwierdzono występowanie 152 gatunków roślin naczyniowych, w większości gatunków typowych dla ciepłolubnych zbiorowisk murawowych i zaroślowych Wyżyny Lubelskiej. Projektowana powierzchnia rezerwatu – 0,99 ha.

- 6 użytków ekologicznych:

- projektowany użytek ekologiczny o pow. 4,56 ha w rejonie Sobianowic, obejmujący zespół wawozów lessowych o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, porośniętych zadrzewieniami i zakrzewieniami o charakterze grądowym. Proponowana nazwa – Poprzeczne Doły,
- projektowany użytek ekologiczny „System suchej doliny Rudnika”, obejmujący system krętych suchych dolin, rozcinający pokrywę lessową,
- projektowany użytek ekologiczny „Trześniów”, obejmujący suchą dolinę lessową z zachowanymi na zboczu skarpami rolnymi, pochodzącymi z okresu użytkowania rolniczego,
- projektowany użytek ekologiczny „Uroczysko Dunaj” w rejonie Bystrzycy, obejmujący suchą stromościenną dolinę, rozcinającą piaski fluwioglacjalne ze żwirami,
- projektowany użytek ekologiczny „Dolinka odwadniana”, obejmujący dolinkę na zboczu doliny Bystrzycy. Jest ona odwadniana przez strumyk, zasilany kilkoma niewielkimi źródłami (na wschód od Turki),
- projektowany użytek ekologiczny „Ciąg założeń lessowych”, obejmujący kilka rozległych, płytkich zagłębień krasowych z wodą w rejonie Świdnika Małego.

- powiększenie OCK „Dolina Ciemięgi” o tereny doliny Bystrzycy jako przedłużenie istniejącego obszaru w kierunku wschodnim. Proponuje się, aby obecny OCK powiększyć o fragment doliny Bystrzycy od linii kolejowej Lublin – Łuków do Charleża. Proponowany do objęcia ochroną prawną fragment doliny Bystrzycy, charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi. Szerokie płaskie dno doliny

posiada asymetryczne zbocza, a płynąca dnem doliny Bystrzyca wykształciła liczne meandry. Jest ono siedliskiem występowania zbiorowisk roślinności wodnej oraz rzadkich gatunków ptaków. Należy jednak pamiętać, iż wody Bystrzycy są znacznie zanieczyszczone (V klasa).

- 8 pomników przyrody.

Niezależnie od obszarów chronionych, na obszarze gminy występuje Obszar Górniczy „Ciecierzyn”, utworzony na mocy koncesji nr 20/2001 z dnia 28. 12. 2001r. Jest on chroniony na mocy ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Ponadto ochronie podlegają gleby pierwszych czterech klas bonitacyjnych na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a lasy na mocy ustawy o lasach.

Ustalenia Planu uwzględniają istniejący ESOCH. **Nowe tereny zainwestowania**, z racji na swój niewielki zasięg **nie przyczynią się do znacząco negatywnych zmian** tj. powodujących zasadniczą zmianę określonych parametrów jakości środowiska, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków rzadkich i chronionych, istotnych barier dla migracji, czy zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych (w tym głównie obszarów Natura 2000 i ich integralności).

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA KRAJOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO UWZGLĘDNIONE W OPRACOWYWANYM DOKUMENCIE

Ponieważ Plan stanowi dokument o znaczeniu lokalnym, z uwagi na jego zasięg (obejmuje kilka działek ewidencyjnych) oraz skalę, trudno się tu bezpośrednio odnieść do celów ochrony środowiska szczebla międzynarodowego, a nawet krajowego. Pośrednio przy jego sporządzaniu uwzględniono **cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu ponadlokalnym** dotyczące głównie:

- utrzymania norm jakości gleb;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrony powietrza;
- utrzymanie norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- prawidłowej gospodarki odpadami;
- lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

10. OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Z terenami o dominującej funkcji mieszkaniowej, a także niezbędnej infrastruktury potencjalnie może związana być:

- emisja zanieczyszczeń do atmosfery (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza);
- emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych;
- wytwarzanie odpadów komunalnych;
- wprowadzenie ścieków i innych zanieczyszczeń do wód lub do gruntu;
- przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu;
- zmiany w krajobrazie;
- zmiany szaty roślinnej i składu gatunkowego fauny;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na tym etapie nie identyfikuje się wprowadzenia funkcji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w myśl Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r o przedsięwzięciach mogących znacząco oddziaływać na środowisko - Dz. U. Nr 213 poz.1397 i Rozporządzenie w Ministra Środowiska z dnia

9 grudnia 2003r.w sprawie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska - Dz. U. Nr 217, poz.2141), co opisane zostało poniżej.

Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje może nieznacznie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska. Jednak pomimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań **przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych przekroczenie standardów jakości środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne**. W poniższej tabeli przedstawiono wstępne, potencjalne oddziaływanie na środowisko ustalonych w Planie funkcji terenów, gdzie „+” oznacza występowanie oddziaływania (dodatkowo rozróżniono tu kolorystycznie charakter oddziaływań: kolorem zielonym oznaczono oddziaływania pozytywne, kolorem czerwonym negatywne, zaś żółtym oddziaływania takie, które mogą przynieść zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki), a „-” jego brak.

	Przeznaczenie terenu										
	Rodzaj				Czas					Przestrzeń	
	BEZPOŚREDNIE	POŚREDNIE	WTÓRNE	SKUMULOWANE	KRÓTKOTERMINOWE	ŚREDNIOTERMINOWE	DŁUGOTERMINOWE	STAŁE	CHWILOWE	LOKALNE	PONADLOKALNE
Ludzie	+	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-
Ekosystemy, różnorodność biologiczna	+	-	-	-	+	-	+	+	-	+	-
System przyrodniczy	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-
Formy ochrony przyrody	-	+	-	+	-	-	+	+	-	+	-
Wody	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	-
Powietrze	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+	-
Powierzchnia ziemi, gleby kopaliny i zasoby naturalne	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-
Topoklimat	-	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-
Klimat akustyczny	+	-	-	-	+	-	+	-	+	+	-
Krajobraz	+	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-
Zabytki i dobra materialne	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-

Ludzie

Bezpośredni, ale krótkotrwały lub chwilowy charakter, może mieć uciążliwość akustyczna związana z fazą realizacji ustaleń Planu - głównie przebudowy systemu ulic i obiektów na poszczególnych działkach mieszkaniowych (MN) lub dostawy potrzebnych do ich późniejszego funkcjonowania towarów.

Plan nie wprowadza nowych urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne wymagające stosowania stref ochronnych, a także mogących stanowić źródło poważnych awarii (linia SN 15kV, jest linia już istniejąca). Realizacja ustaleń Planu nie powinna więc naruszać zapisów Rozporządzenia z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Projektowane zagospodarowanie terenu nie powinno zatem wprowadzić dodatkowych zagrożeń dla zdrowia ludzi (na terenie objętym projektem Planu oraz na terenach pozostających w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń Planu), pod warunkiem bezwzględnego wyegzekwowania wszystkich ustaleń zawartych w Planie. Nie lokalizuje się tu przedsięwzięć znacząco oddziałujących

na środowisko (i zdrowie ludzi) w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227), ani zakładów o zwiększonym czy też dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w myśl Rozporządzenia w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - Dz.U. Z 2002 R. NR 58 POZ. 535. z późn.zm 192, poz. 1883).

Na terenie objętym Planem nie występują też tereny zagrożone powodzią i ruchami osuwiskowymi. Potencjalnym źródłem zagrożenia dla zdrowia ludzi może być zatem niepełna realizacja wytycznych Planu, dotyczących zapewnienia odpowiedniej jakości środowiska na opisywanym terenie. Stałym, pozytywnym oddziaływaniem ustaleń Planu będzie poprawa jakości życia, dostępność do nowych przestrzeni o lepszym standardzie zagospodarowania.

Oddziaływanie ustaleń zmian Planu będzie miało głównie charakter pozytywny długoterminowy lub stały. Potencjalnym źródłem zagrożenia może być zatem niepełna realizacja wytycznych studialnych, dotyczących zapewnienia odpowiedniej jakości środowiska na opisywanym terenie.

Ekosystemy, różnorodność biologiczna

Z lokalnym, bezpośrednim zubożeniem lub zlikwidowaniem istniejącej roślinności spotkamy się w miejscu powstania nowego budynków mieszkalnych na terenie 1MN lub rozbudowy infrastruktury drogowej. Naturalne i seminauralne zbiorowiska roślinne zastępowane będą roślinnością ruderalną oraz roślinnością ogrodową. Oddziaływaniem pośrednim w odniesieniu do siedlisk flory i fauny na terenach zielonych (biologicznie czynnych) bezpośrednio przyległych do powierzchni nieprzepuszczalnych może być podsuszenie gruntów. Mimo utraty istniejących siedlisk nie prognozuje się istotnych negatywnych strat dla bioróżnorodności, gdyż przedmiotowa zmiana Planu dotyczy bardzo małego, już zainwestowanego fragmentu miasta. Ponadto ustalenia Planu nakazują utrzymanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na poszczególnych działkach i stosowanie zieleni w pasach drogowych, co będzie niewątpliwie oddziaływaniem stałym i pozytywnym. Ustalenia Planu, w przypadku ich pełnego wdrożenia, nie powinny stworzyć (poza wymienionymi powyżej), bezpośrednich, znaczących zagrożeń, zarówno dla flory jak i fauny opisywanego terenu. Wprowadzone zmiany Planu mogą mieć głównie pozytywny, bezpośredni, okresowy lub stały charakter, jak i w przypadku skrajnym stały, nieco gorszy wpływ na różnorodność i istniejące siedliska.

System przyrodniczy gminy

Ustalenia pojedynczych zmian Planu gminy nie wpłyną znacząco na utratę siedlisk korytarza ekologicznego biegnącego centralnie przez obszar gminy pokrywając się częściowo z wyznaczoną ostoja Natura 2000 Bystrzyca Jakubowicka. Drożny pozostaje zarówno korytarz ekologiczny, jak i elementy łącznikowe, gdyż zarówno wprowadzone punktowe zmiany Planu, jak i najbardziej istotne lokowane są poza PSG – południowy skraj nowej zabudowy Bystrzycy lokowana jest częściowo w ESOCH.

Prognozowane oddziaływania będą miały zatem głównie chwilowy (sporadyczny i incydentalny) oraz bezpośredni charakter i ograniczą się do skali lokalnej.

Formy ochrony przyrody (w tym obszary Natura 2000)

Plan akceptuje istniejące i projektowane formy ochrony przyrody, co jest ustaleniem pozytywnym.

Wody

Dotychczasowy system obiegu wody może ulec dalszemu przekształceniu w kierunku typowym dla terenów zurbanizowanych. Pokrycie części obszaru szczelnymi nawierzchniami i nowymi budynkami przyczyni się do minimalnego utrudnienia infiltracji wód opadowych do gruntu. Przewidywane ograniczenie infiltracji nie będzie jednak znaczące dla użytkowania lokalnych zasobów wód podziemnych.

Plan ustala pełne uzbrojenie terenu w sieci inżynieryjne, w tym zaopatrzenie w wodę, odprowadzenie ścieków do sieci kanalizacyjnej (kanalizacji sanitarnej i deszczowej), a także wprowadza zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, co stanowi wystarczające zabezpieczenie wód tego terenu (oraz GZWP i ONO) przed wzrostem ilości zanieczyszczeń i zaliczane jest do stałych, pozytywnych ustaleń Planu. Nieprzewidziane chwilowe zanieczyszczenie wód podziemnych może nastąpić jedynie w pojedynczych, incydentalnych wypadkach podczas realizacji ustaleń Planu, ale mimo to nie powinno to wpłynąć to na pogorszenie dotychczasowego stanu jednolitych części wód podziemnych (odn. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23.07.2008 w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych -Dz.U. Nr 143, poz.896 i Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20.08.2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych - Dz.U. Nr 162. poz.1008). Na terenie Planu i w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują też tereny zagrożone powodzią, strefy ochronne ujęć i obszary ochronne rzek.

Oddziaływania te charakteryzowane są jako zarówno bezpośrednie jak i pośrednie, o różnym rozmieszczeniu czasowym, ale zawsze lokalnej skali.

Powietrze atmosferyczne

Przewidywane jest minimalne zwiększenie rozmiarów emisji zanieczyszczeń (oddziaływanie bezpośrednie, krótkoterminowe - głównie w sezonie grzewczym), wiążące się z wprowadzeniem nowej zabudowy (pojedyncze działki o funkcji MN) oraz wzrostem natężenia ruchu samochodowego, aczkolwiek w przypadku utrzymania standardów emisyjnych nie powinno dojść do przekroczenia dopuszczalnych norm, określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. nr 47 poz. 281). Chwilowe lub krótkoterminowe negatywne oddziaływania (np. wzrost zapylenia) mogą wystąpić w fazie realizacji dopuszczonych z Planie form zagospodarowania terenu.

Mimo rozwoju tych funkcji nie przewiduje się aż tak znaczącego wzrostu ruchu samochodowego, a nasadzenia zieleni powinny niwelować ewentualne, wymienione wyżej szkodliwe oddziaływania. Będą to zatem oddziaływania bezpośrednie i długoterminowe lub stałe, ale należące do mało szkodliwych.

Powierzchnia ziemi, gleby, kopaliny i zasoby naturalne

Najistotniejszym, negatywnym oddziaływaniem na gleby będzie ich bezpoś. Zaliczane do oddziaływań bezpośrednich (stałych, ale jedynie lokalnych) przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi opisywanego obszaru związane będą z wykopami pod fundamenty nowych budynków oraz przebudową ulicy. Prace te nie będą naruszać głębokich warstw podłoża i nie zmieniają istniejącego ukształtowania terenu. Na jakość (i tak już silnie przekształconych w urbanoziemy) gleb wpłynie wzmożony ruch komunikacyjny w fazie realizacji ustaleń Planu. Plan porządkuje gospodarkę wodno-ściekową (wprowadzając jednoczesny zakaz odprowadzania

nieczyszczonych ścieków do gruntu) i reguluje gospodarkę odpadową, co powinno wystarczająco ochronić podłoże przed znacząco negatywnymi zmianami jakościowymi. Projektowane użytkowanie terenu nie będzie generowało powstawania odpadów komunalnych ilościowo i jakościowo istotnych. Ilość wytwarzanych odpadów zwiększy się proporcjonalnie do wzrostu liczby mieszkańców. Przypuszczalnie będą to przede wszystkim (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. 2001 nr 112, poz. 1206): niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne z grupy 20 03 01, segregowane odpady opakowaniowe – opakowania ze szkła 15 01 07, opakowania z tworzyw sztucznych 15 01 02, oraz inne frakcje zbierane w sposób selektywny 20 01 99. Wywóz nieczystości stałych na odbywać się będzie na miejsko-gminne wysypisko śmieci.

Projektowane zagospodarowanie terenu opracowania nie wpłynie znacząco na jakość zasobów środowiska naturalnego- w terenie objętym Uchwałą nie odnotowano złóż surowców mineralnych, a przestrzeń przyrodnicza jest już silnie zdegradowana przez obecne zagospodarowanie miejskie.

Topoklimat i klimat akustyczny

Minimalne, praktycznie niezauważalne podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża będzie niezauważalne. Na terenie opracowania głównym źródłem hałasu stałego będzie ruch komunikacyjny. Krótkotrwały, ponadnormatywny w stosunku do wartości dopuszczalnych hałas pojawić się może na etapie budowy nowych obiektów mieszkaniowych i komunikacyjnych. Zakładając normalne warunki użytkowania tych terenów (poza okresem realizacji ustaleń Planu) nie prognozuje się potrzeby zastosowania ekranów akustycznych, a dopuszczalne poziomy hałasu określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. nr 120, poz. 826) zgodnie z wymogami Planu nie zostaną przekroczone. Minimalizacji komunikacyjnych uciążliwości akustycznych służyć również będą nasadzenia w obrębie ciągów komunikacyjnych zieleni i pozostawienie istniejącego drzewostanu.

Plan nie wprowadza też funkcji i urządzeń dających podstawy do prognozowania przekroczeń określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. nr 192, poz. 1883).

Krajobraz

Zmiana w krajobrazie opisywanego obszaru sprowadzi się do przekształcenia przestrzeni otwartej w działki budowlane. Oddziaływania widokowe będą skutkiem kontynuacji zabudowy w sąsiedztwie i zachowanie walorów krajobrazowych zależeć będzie przede wszystkim od dalszego zagospodarowania poszczególnych działek, co ograniczone będzie do skali lokalnej (mikroskali) i będzie miało charakter oddziaływań pośrednich, długotrwałych lub nawet stałych. Pozytywnym aspektem jest określenie przez Plan zasad ład przestrzennego. Ustalenia Planu będą miały zarówno negatywny, jak i pozytywny długookresowy charakter.

Zabytki i dobra materialne

Nie przewiduje się negatywnego wpływu na zabytki (Plan zachowuje wszelkie formy ochrony konserwatorskiej – zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych 'A'), wprowadzając dodatkowo selekcje zabytków oraz kulturowe szlaki turystyczne, co wraz ze szlakami przyrodniczymi, zielenią urządzoną oraz szeregiem usług i zabudową mieszkaniową wpływa pozytywnie na dobra materialne,

rozumiane, jako wszelkie środki i sposoby zaspokajania potrzeb ludzkich. Będą to więc w przewadze pozytywne oddziaływania bezpośrednie, długotrwałe i stałe.

11. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH WYNIKAĆ Z REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY PLANU

Generalnie **celem minimalizowania uciążliwości proponowanych w Planie funkcji należy stosować przy ich realizacji najnowsze dostępne technologie i wysokiej jakości urządzenia i materiały.**

Ewentualne negatywne oddziaływanie (których wykrycie na etapie Prognozy nie było możliwe) nowo wprowadzonych czy też zintensyfikowanych funkcji (wszelkiej zabudowy i działalności ludzkiej) na poszczególne komponenty środowiska można będzie łagodzić poprzez wprowadzenie następujących działań:

- ograniczanie prowadzenia prac realizacyjnych do pory dziennej optymalizację czasu pracy, tak by ograniczyć liczbę przejazdów ciężkich, samochodów i maszyn;
- preferowanie nasadzenia gatunków o największych zdolnościach tłumienia hałasu jak klon jawor, czy lipa drobnolistna;
- projektowanie i budowanie rozproszonego odwodnienia drogi do otaczającego terenu (np. poprzez ograniczanie stosowania krawężników zwiększających okresową koncentrację zanieczyszczeń);
- generalnie stosować urządzenia proekologiczne i dbałość o utrzymanie ich sprawności i właściwego funkcjonowania;
- wprowadzanie ogrodzeń drewnianych zamiast betonowych;
- maskowanie zielenią elementów dysharmonijnych;
- odtworzenie czystego przedpola ekspozycyjnego, estetycznego tła przy pomocy działań porządkujących;
- usuwanie elementów dysharmonijnych w przestrzeni krajobrazowej;
- stosowanie sprawnych technicznie maszyn i środków transportu podczas etapu budowy;
- zabezpieczenie (uszczelnienie) terenów zapleczy budowy;
- wyposażanie systemów odprowadzania wód opadowych w osadniki, piaskowniki i separatory substancji ropopochodnych;
- racjonalne stosowanie środków do zwalczania śliskości w okresie zimowym i używanie środków chemicznych (np. owadobójczych i chwastobójczych) w sposób zapewniający właściwe działanie, a jednocześnie nie powodujący nadmiernego zanieczyszczenia środowiska.
- odtwarzanie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych np. przesadzenie szczególnie cennych roślin, przeniesienie fragmentów (np. z dziuplami) ściętych drzew, stanowiących np. siedlisko występowania cennych gatunków bezkręgowców lub porostów w miejsca, gdzie będą mogły znaleźć siedliska zastępcze;
- unikać nadmiernego niszczenia warstwy gleby, nie dopuszczać do naruszania stateczności skarp, czy niszczenia urządzeń melioracyjnych;
- nakaz rekultywacji obszarów sąsiednich zniszczonych w trakcie realizacji przedsięwzięcia;
- rekultywacja terenów narażonych na zmianę i degradację;
- dopuszczenie usuwania drzew i krzewów wyłącznie poza sezonem lęgowym gniazdujących na nich ptaków (wrzesień-marzec).

Zastosowanie się do wszystkich ustaleń Planu i powyższych propozycji powinno wystarczająco ograniczyć lub nawet wykluczyć negatywne oddziaływanie ustaleń zmiany Planu na środowisko.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko mówi, że zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w projekcie Planu (w szczególności w odniesieniu do obszarów Natura 2000, które na obszarze tego Planu i w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują). W przypadku przedmiotowej zmiany Planu lokalizacja projektowanych funkcji wynika z wniosków właścicieli nieruchomości, dotyczących zmiany podziału nieruchomości wytyczonych już wcześniej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka i obowiązującego na dzień dzisiejszy planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Pozostałe ustalenia Planu są praktycznie akceptacją zastanego stanu zagospodarowania na obszarze wytyczonym pod przedmiotową zmianę Planu.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Gmina Wólka jest wiejską gminą leżącą w województwie i powiecie lubelskim. Od południa sąsiaduje ze stolicą województwa - Lublinem, którego peryferie stanowi w istocie znaczna część obszaru gminy. Związki obszaru gminy z Lublinem wzmacnia fakt, że przez gminę przebiega główny szlak łączący stolicę województwa z Pojezierzem Łęczyńsko-Włodawskim, będącym popularnym obszarem wypoczynku wakacyjnego i weekendowego dla wielu mieszkańców miasta wojewódzkiego. Pozostałe gminy sąsiadujące z gminą Wólka to: Niemce (położone również w powiecie lubelskim), Świdnik i Mełgiew (leżące w powiecie świdnickim) oraz Łęczna i Spiczyn (z powiatu łęczyńskiego). Pod względem administracyjnym obszar gminy podzielony jest na 18 sołectw: Bystrzyca, Długie, Jakubowice Murowane, Biskupie-Kolonia, Kolonia Pliszczyn, Kolonia Świdnik Mały, Łuszczów Drugi, Łuszczów Pierwszy, Łysaków, Pliszczyn, Rudnik, Sobianowice, Świdniczek, Świdnik Duży Drugi, Świdnik Duży Pierwszy, Świdnik Mały, Turka, Wólka.

Powierzchnia administracyjna gminy Wólka wynosi 7.265 ha. Rozciąga się ona przede wszystkim na obszarze 2 rozdzielonych doliną Bystrzycy mezoregionach Wyżyny Lubelskiej: Płaskowyżu Nałęczowskim i Płaskowyżu Świdnickim. Jest to obszar z lekka pofałdowany, z wyrazistymi dolinami rzecznyymi Bystrzycy i Ciemięgi. Północny skraj obszaru gminy, oddzielony doliną Ciemięgi, to południowy fragment Wysoczyzny Lubartowskiej, będącej częścią Niziny Południowopolskiej. Najwyżej położony punkt w gminie znajduje się pomiędzy miejscowościami Rudnik i Elizówka, na wysokości ok. 214 metrów n.p.m. Z kolei punkt najniższy leży na wysokości 155 m n.p.m., w miejscu, w którym Bystrzyca opuszcza granice gminy.

Z uwagi na położenie większości obszaru gminy w granicach Wyżyny Lubelskiej, występują tutaj na ogół dobre i bardzo dobre gleby. Większość użytków rolnych zaliczana jest bowiem do III klasy bonitacyjnej. Wysoka jakość gleb jest z kolei powodem znacznego wylesienia gminy, w efekcie wielowiekowego wyrębu lasów na potrzeby rolnictwa. Obecnie grunty leśne zajmują tylko niespełna 14% powierzchni gminy. Lasy występują głównie w południowo-wschodniej części gminy, gdzie znajduje się też największy zwarty kompleks leśny w gminie, zwany Lasem Poszpitalnym. Skład gatunkowy lasów jest dość typowy dla wschodniej Polski, dominuje zatem sosna, chociaż występują też drzewostany sosnowo-dębowe. Struktura wiekowa i stan zdrowotny lasów w gminie są na ogół zadowalające. Nieco

gorzej sytuacja prezentuje się jedynie w lasach prywatnych (stanowiących ok. 40% wszystkich lasów), gdzie drzewostan jest wyraźnie młodszy i bardziej niż w lasach państwowych zdominowany przez sosnę. Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na obszarze gminy prezentuje poniższe zestawienie:

- użytki rolne – 6.911 ha (81,25%),
- grunty leśne – 1.009 ha (13,97%), w tym 360 ha lasów prywatnych,
- grunty zurbanizowane – 251 ha (3,45%), w tym drogi 182 ha,
- wody powierzchniowe – 36 ha (0,49%),
- nieużytki – 33 ha (0,45%),
- tereny różne – 35 ha (0,48%).

Prawie cały obszar gminy Wólka leży w zlewni Bystrzycy, stanowiącej także główny ciek powierzchniowy gminy. Meandrująca w granicach szerokiej doliny Bystrzyca ma na obszarze gminy kilka lewobrzeżnych dopływów. Wśród nich najważniejsza jest Ciemięga. Stan czystości wód rzek gminy jest, pomimo poprawy będącej efektem stałej modernizacji pobliskiej oczyszczalni ścieków „Hajdów”, wciąż niezadowolający. Zarówno Bystrzyca, jak i Ciemięga, sklasyfikowane są jako rzeki niosące wody pozaklasowe.

Obszar gminy Wólka jest stosunkowo zasobny w surowce mineralne, choć ich znaczenie gospodarcze nie jest jak na razie kluczowe dla gospodarki gminy. Północno-wschodnia część gminy leży w obrębie Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Ponadto rozpoznano nieznaczne złoża gazu ziemnego, ropy naftowej i torfu (zalegającego w dolinie Bystrzycy i obniżeniach dolinnych Świdnika Dużego i Łuszczowa). W południowej i wschodniej części gminy występują złoża kredowych opok, margli i gez, natomiast w okolicach Łuszczowa i Wólki – złoża piasków.

Najcenniejsze przyrodniczo fragmenty przestrzeni gminy Wólka objęte są ochroną prawną. Ochrona przyrody ma tutaj szczególne znaczenie z uwagi na sąsiedztwo Lublina, powodujące znacznie większą niż gdzie indziej presję osadnictwa – także na najbardziej wartościowe przyrodniczo obszary w gminie. Spośród obszarów chronionych największy powierzchniowo jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Ciemięgi”. Obejmuje on atrakcyjną krajobrazowo dolinę rzeczną, wcinającą się na 30–40 m poniżej terenów sąsiadujących. Dolina jest dość kręta, z płaskim dnem o zmiennej szerokości 100–500 m, oraz stromymi, a na niektórych odcinkach urwistymi zboczami. W kilku miejscach zbocza te rozcięte są przez wąwozy. Na obszarze OCK „Dolina Ciemięgi” występują istotne ograniczenia swobody gospodarowania, polegające zwłaszcza na ochronie punktów i panoram krajobrazowych, naturalnego krajobrazu dolin rzecznych oraz powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej. Oprócz OCK „Dolina Ciemięgi” i obszaru Natura 2000 „Bystrzyca Jakubowicka”, na obszarze gminy Wólka zostało ustanowionych 13 pomników przyrody, obejmujących pojedyncze cenne drzewa lub skupiska rzadkiej roślinności. Są to m.in. płaty roślinności stepowej w Łysakowie oraz cenne drzewa lub szpalery drzew w zespołach dworsko-parkowych w Bystrzycy, Sobianowicach i Pliszczynie. Ponadto na terenie gminy spotyka się również gatunki fauny podlegające ochronie, m.in. bociana białego.

Przedmiotem oceny prognostycznej są ustalenia zmian planu zagospodarowania przestrzennego terenu zlokalizowanego w gminie Wólka (obręb Bystrzyca) leżącej na północny-wschód od Lublina (powiat lubelski, województwo lubelskie). **Przedmiotowa zmiana polega na faktycznym odzwierciedleniu przebiegu drogi na gruncie, a nie jak było to ujęte w dotychczasowym obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W obecnie obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka teren też pełni już funkcje zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.**

Z uwagi na fakt, że zmiany dokumentu planistycznego są mało istotne, zbędnym wydaje się umieszczanie załącznika graficznego Prognozy.

Podstawę prawną Prognozy oddziaływania na środowisko stanowi:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami);

Celem Prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, które mogą być spowodowane realizacją zalecanych lub dopuszczonych przez plan możliwości zagospodarowania terenu. Prognozę wraz ze Planem poddaje się otwartej dyskusji w toku formalno-prawnym poprzez procedurę opiniowania, uzgadniania oraz wyłożenia tych dokumentów do wglądu publicznego.

Dokumentami, w powiązaniu z którymi została sporządzona Prognoza były głównie:

- Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka - Lublin 2011;
- Uzgodnienie zakresu Prognozy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo: WOOŚ.411.51.2011.AM);
- Uzgodnienie zakresu Prognozy z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lublinie (pismo: NZ- NZ-700/33/11);
- Ekofizjografia Gminy Wólka, Sempliński P., 2007;
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wólka na lata 2004-2007 wraz z Planem Gospodarki Odpadami – Lublin, 2004;
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Lubelskiego – Lublin 2004;
- Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Lubelskiego – Lublin 2004;
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008.

Wymienione dokumenty zostały przeanalizowane pod kątem stopnia aktualności danych w nich zawartych oraz możliwości wykorzystania ich przy sporządzaniu przedmiotowego opracowania i stwierdzono, że dane w nich zawarte są aktualne na dzień przystąpienia do opracowania.

Plan określa:

- przeznaczenia terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania (też szczególne warunki zagospodarowania terenów);
- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej;
- wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznej;
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu w tym linie zabudowy, gabaryty obiektów i wskaźniki intensywności zabudowy;
- sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

Plan sporządzony został w powiązaniu przede wszystkim z:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka – Wólka 2011;
- Ekofizjografia Gminy Wólka, Sempliński P.- Lublin 2007;
- Strategią rozwoju gminy Wólka na lata 2007-2020 - Wólka 2007;
- Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego (ze zmianami) – Lublin 2002.

Plan ustala:

- **MN** - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- istniejąca linia elektroenergetyczna SN 15kV;
- projektowana linia średniego napięcia ze stacjami transformatorowymi;
- zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych 'A';
- Ekologiczny System Obszarów Chronionych;
- **KW** – droga wewnętrzna;
- **KDP (Z)** – droga powiatowa w klasie technicznej 'Z';
- **KDG** - droga gminna.

Zapisy projektu Planu są poprawne w kwestii ochrony szeroko rozumianego środowiska (m.in. gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, stref ochronnych ujęć wód) zarówno w kwestii ustaleń jak i granic obszarów funkcyjnych. **W Planie uwzględnione zostały cele i zasady ochrony środowiska szczebla krajowego i międzynarodowego** (w tym wspólnotowego) i nie wykazała drastycznych sprzeczności wynikających z unormowań prawnych wymagających radykalnych zmian projektu dokumentu.

Analiza istniejącego stanu środowiska w kontekście proponowanych kierunków zagospodarowania dała podstawy do wyodrębnienia zarówno pozytywnych pod względem ekologicznym jak i niepokojących kierunków zagospodarowania, mogących w efekcie przynieść długoterminowe i stałe pogorszenie stanu środowiska.

Przewiduje się, że środowisko przyrodnicze przedstawianego obszaru nie ulegnie znacznym niekorzystnym przekształceniom. W celu przeciwdziałania potencjalnym negatywnym skutkom oddziaływań, wynikających z ustaleń zapisów Planu, na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, określone w nim zostały zasady ochrony środowiska.

W wyniku przeprowadzonych analiz i ocen stwierdza się, iż wyznaczone w Planie funkcje będą miały w przewadze wpływ neutralny (brak wpływu, wpływ nieznaczący) pozytywny lub negatywny (rozumiany, jako oddziaływanie zauważalne, lecz nie powodujące naruszenia standardów środowiskowych). **Generalnie nie przewiduje się oddziaływań znacząco negatywnych tj. powodujących zasadniczą zmianę określonych parametrów jakości środowiska**, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym obszarów Natura 2000. **Nie stwierdza się też transgranicznych oddziaływań** ustaleń zmian Planu. W celu przeciwdziałania potencjalnym negatywnym skutkom oddziaływań, wynikających z ustaleń zmian Planu, na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego Plan wprowadza szereg proekologicznych zapisów, które Prognoza dopełnia rozwiązaniami minimalizującymi.

Powyższe stwierdzenia są uwarunkowane wypełnieniem wszystkich nakazów i zakazów Planu. **Efektywne i pełne wdrożenie ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wólka stanowić wystarczające zabezpieczenie przed potencjalnymi negatywnymi, przyszłymi zmianami w środowisku przyrodniczym**, a celem uzyskania pewności, że projektowane funkcje nie oddziałują negatywnie na środowisko jest ustalenie obowiązku monitoringu. Za najistotniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, należy uznać monitorowanie obejmujące:

- prorowadzone w cyklu rocznym (w okresie sezonu grzewczego) pomiary emisji niskiej w sąsiedztwie większych skupisk terenów mieszkaniowych;
- inwentaryzację najcenniejszych gatunków i siedlisk w obrębie ESOCH i nasadzeń zieleni ozdobnej (raz na 5 lat);
- pomiary hałasu w obrębie KDP (minimum raz w porze letniej).

14. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

Opracowania:

- Ekofizjografia Gminy Wólka, Sempliński P., 2007.
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wólka na lata 2004-2007 wraz z Planem Gospodarki Odpadami – Lublin, 2004.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Lubelskiego – Lublin 2004.
- Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Lubelskiego – Lublin 2004.
- Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015.
- Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2011 – Lublin 2008.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego – Lublin 2002.
- Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii w Województwie Lubelskim-Lublin 2009.
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008.

Akty prawne:

- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 ([Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227](#)).
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. ([Dz. U. 2003, Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami](#)).
- Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. ([Dz. U. 2008, Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami](#)).
- Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. ([Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami](#));
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ([Dz. U. 2004, Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami](#)).
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ([Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1266](#)).
- Ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. ([Dz. U. 2005, Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami](#)).
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach ([Dz. U. 2005, Nr 45, poz. 345 z późniejszymi zmianami](#)).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze ([Dz. U. 2005, Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami](#)).
- Ustawa z 27 kwietnia 2001 o odpadach ([Dz. U. 2007, Nr 39, poz. 251 i Nr 88 poz. 587 oraz z 2008 r., Nr 138, poz. 865](#)).
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków ([Dz.U. Nr.72 poz 747 z późn.zm.](#)).
- Ustawa z dnia 12 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie ([Dz. U. 2007, Nr. 75, poz. 493 oraz z 2008, Nr 138, poz. 865](#)).
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie ([Dz.U. Nr 75, poz. 493](#)).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku ([Dz. U. 2007, Nr 120, poz. 826](#)).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska ([Dz.U. Nr 263, poz. 2202 z późn.zm.](#)).

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r o przedsięwzięciach mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz.1397);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 58, poz. 535).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003, Nr 192, poz. 1883).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23.07.2008 w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143, poz.896)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20.08.2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (Dz.U. Nr 162,poz.1008).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których wprowadzenie w ściekach przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego (Dz. U. 2005, Nr 233, poz. 1988).
- Rozporządzenie Ministra zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. Nr 120, poz.826).
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206).
- Rozporządzenie w Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2003 r.w sprawie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz.U. Nr 217, poz.2141).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz.U. Nr 128, poz. 1347).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2008, Nr 47, poz. 281).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 87, poz.796).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002r. w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 87, poz. 798).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (Dz.U. Nr 283, poz.2842).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 229, poz.2313 z późn.zm.).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. Nr 165, poz. 1359).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz.U. Nr 103, poz.664).

Opracowanie: mgr Joanna Czopek